

Prioriteiten VO-raad bij verkiezingen 2025

We staan met ons land voor grote maatschappelijke opgaven. Er zijn zorgen over oorlog en vrede, over demografie en sociale samenhang, over vergrijzing en over de arbeidsmarkt, om maar eens wat te noemen. Wat betekent dat voor de opdracht voor het voortgezet onderwijs? Door de **toename van gewapende conflicten en geopolitieke spanningen** komt het 'vredesdividend' van na de Koude Oorlog onder druk te staan, waardoor landen hun defensie-uitgaven snel opschroeven. Dit legt druk op de overheidsfinanciën en brengt het risico met zich mee dat investeringen in onderwijs in het gedrang komen. Tegelijkertijd speelt juist onderwijs een cruciale rol in het bevorderen van veerkracht en het ontwikkelen van competenties die bijdragen aan een vreedzamere wereld op de lange termijn.

De maatschappelijke opgave is niet alleen te investeren in korte termijn veiligheid maar ook te investeren in vrede en maatschappelijke weerbaarheid op de lange termijn door te investeren in onze jeugd. Wij pleiten voor een Nationale Jeugdstrategie (0-18 jaar) die integraal kijkt naar onderwijs, jeugdzorg, kinderopvang etc. Scholen leveren door de gemeenschap die ze vormen nu al een cruciale bijdrage aan veerkracht, sociale cohesie en wederzijds respect in een steeds meer verdeelde wereld. Het is belangrijk dat scholen beter in staat worden gesteld om niet alleen kennis over te brengen, maar ook burgerschapsvaardigheden te versterken, empathie te bevorderen en jongeren toe te rusten om actief vorm te geven aan een rechtvaardige en inclusieve samenleving.

Om onze welvaart op langere termijn veilig te stellen hebben we iedereen nodig. **Er is de komende jaren een enorm tekort aan goed geschoolde arbeidskrachten. We kunnen ons niet permitteren dat er talent verloren gaat.** We nemen daarom de zorgen die er zijn over teruglopende leerprestaties serieus. De recent gestarte curriculumvernieuwing is een enorme kans om de komende jaren aan de slag te gaan met de verbetering van de onderwijskwaliteit en het versterken van de basisvaardigheden, waarbij naast lezen, rekenen en schrijven ook burgerschap en digitale geletterdheid cruciaal zijn. Omdat elk talent een eerlijke kans verdient om zich te ontplooiën moeten we bereid zijn ongelijk te investeren. Er zijn vooral meer structurele middelen nodig voor het vmbo, waar leerlingen vaak kampen met uitdagende omstandigheden. Terwijl juist daar de vakmensen van de toekomst worden opgeleid die we heel hard nodig hebben.

Ook het onderwijs zelf kampt met tekorten aan leraren en schoolleiders. **Een belangrijke opgave is om te blijven werken aan het werven en behouden van zoveel mogelijk leraren en schoolleiders.** Goed onderwijs valt of staat immers met voldoende goed opgeleide leraren, ondersteunend personeel en schoolleiders.

Goede samenwerking in de sector én met de overheid op basis van een heldere rolverdeling is nodig om het onderwijs te versterken. Daarom pleiten wij samen met organisaties van schoolleiders, leraren, ouders en leerlingen om onderwijs de centrale plek in de verkiezingsprogramma's te geven die het verdient. Samen bouwen we met goed onderwijs aan een **sterk fundament voor Nederland**.

Concreet pleiten wij voor de volgende maatregelen en investeringen:

Versterk de school als gemeenschap:

- Door extra te investeren in het digitaal weerbaar maken van deze en de volgende generatie;
- Door het wegnemen van (wettelijke) belemmeringen die de noodzakelijke samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg in de weg zitten;

- Door extra te investeren in het vmbo waar maatschappelijk de grootste uitdaging ligt en het lerarentekort het grootst is;
- Door brede scholen -waar leerlingen van verschillende onderwijssoorten onder één dak elkaar kunnen ontmoeten - te stimuleren en daar bij nieuwbouw op te sturen;

Verbeter de onderwijskwaliteit:

- Door een zorgvuldige implementatie van de curriculumvernieuwing met extra middelen voor scholen zodat scholen daadwerkelijk in staat zijn een rijk, uitdagend, actueel en kwalitatief goed curriculum aan te bieden waarin de brede ontwikkeling van een leerling centraal staat;
- Door met de sector een kwaliteitskader te maken voor de toegankelijkheid, het aanbod en de transparantie in de kosten van leermiddelen;
- Door het toezicht van de Inspectie aan te laten sluiten bij een lerende sector en de omslag te maken naar ontwikkelgericht toezicht dat recht te doet aan de talentontwikkeling van leerlingen. Dat betekent ook een andere weging van de uitkomsten van het onderwijsresultatenmodel en de kernindicatoren.

Werf en behoud voldoende leraren en schoolleiders:

- Door de samenwerking in onderwijsregio's tussen scholen, opleidingen, schoolleiders en leraren in de onderwijsregio's te continueren;
- Door de kabinetsbijdrage voor arbeidsvoorwaardenontwikkeling (de "ruimtebrief") op basis van de referentiesystematiek de komende jaren ongekort toe te kennen aan het funderend onderwijs. Dat is nodig, zodat sociale partners met toereikende middelen een cao kunnen afsluiten met aantrekkelijke en concurrerende arbeidsvoorwaarden.
- Door ruimte te geven om, indien noodzakelijk vanwege het lerarentekort, de onderwijsorganisatie anders te kunnen inrichten.

Dit alles vraagt dat de randvoorwaarden voor goed onderwijs op orde zijn. Daarom pleiten wij voor:

- Noodzakelijke investeringen in gezonde en adequate onderwijshuisvesting. Teveel leerlingen krijgen les in verouderde, ongezonde, en inmiddels al te lang ongeschikte gebouwen. Er is de komende decennia jaarlijks 1,3 miljard euro extra nodig om de achterstanden in te halen. Hoe langer de overheid wacht, hoe hoger uiteindelijk de rekening wordt.
- Structurele financiering en toereikende bekostiging. Gecorrigeerd voor inflatie hebben vo-scholen er de afgelopen jaren geen geld bijgekregen. Bovendien bestaat een groot deel van het geld uit tijdelijke subsidies. Er is structurele financiering nodig. Wanneer er taken bij komen (bijvoorbeeld de curriculumvernieuwing of digitalisering) moet er ook geld bij.